

Katowice, 25 maja 2012 r.

Znak: WK-6100/47/4/11/12

**Pan
Zygmunt Frankiewicz
Prezydent Miasta
Gliwice**

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 22 grudnia 2011 r. do 23 marca 2012 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Miasta Gliwice za okres od 1 stycznia 2007 r. do 23 marca 2012 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli, którego jeden egzemplarz pozostawiono w kontrolowanej jednostce. Prezydent Miasta Gliwice oraz Skarbnik Miasta Gliwice w dniu 2 kwietnia 2012 r. odmówili podpisania protokołu i złożyli pisemne wyjaśnienia, co do przyczyn tej odmowy.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.).

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- *W latach 2010 – 2012 (do dnia 23 marca) na koncie 201- „Rozrachunki z dostawcami” (poprzednia nazwa konta „Rozrachunki z tytułu zobowiązań z dostawcami” w brzmieniu do 23 października 2011 r.) prowadzono ewidencję księgową w zakresie dotacji udzielanych z budżetu Miasta Gliwice. Ewidencja ta prowadzona była również na kontach: 224- „Rozliczenie dotacji budżetowych” (224-01), 810- „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje” (810-01).*

Powyższe nie wynikało z przepisów wewnętrznych dotyczących stosowanych w jednostce zasad (polityki) rachunkowości. W myśl art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Zgodnie z opisem do konta 201, zawartym w Zarządzeniu organizacyjnym nr 62/06 Prezydenta Miasta Gliwice z dnia 31 października 2006 r. w sprawie zasad rachunkowości wraz ze zmianami, konto to służy przede wszystkim do ewidencji

rozrachunków i roszczeń z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw robót i usług oraz kaucji gwarancyjnych.

Zgodnie z opisem do konta 201, ujętym w Załączniku nr 3 Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.), konto 201 służy do ewidencji rozrachunków i roszczeń krajowych i zagranicznych z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw, robót i usług oraz kaucji gwarancyjnych, a także należności z tytułu przychodów finansowych.

Z wyjaśnień pracowników wynika, iż przekazanie dotacji innym podmiotom następuje na podstawie dyspozycji pisemnej wydziału merytorycznego Urzędu Miejskiego, który zobowiązany jest do rejestracji powyższego dokumentu w systemie komputerowym ISZM (Informatycznym Systemie Zarządzania Gminą). Dokument po rejestracji w ww. systemie podlega ujęciu w księgach rachunkowych jako zobowiązanie wobec dotowanego z tytułu przyznanej mu kwoty dotacji. Następnie, dla każdego tak zarejestrowanego w systemie zobowiązania, generowany był w systemie dokument zapłaty.

Ujęcie zobowiązania, a następnie zapłaty, na koncie 201-01 umożliwia pracownikom Urzędu Miejskiego w Gliwicach ustalenie przebiegu rozliczeń oraz stanu zobowiązań wg poszczególnych dotowanych podmiotów.

Przygotowywanie projektów zarządzeń Prezydenta Miasta należało do zadań Naczelnika Wydziału Księgowości/Głównego Księgowego Urzędu.

W trakcie kontroli (w dniu 26 marca 2012 r.) przygotowano projekt zmiany do Zarządzenia Nr 62/06 z dnia 31 października 2006 r. w sprawie zasad rachunkowości w zakresie uzupełnienia wykazu kont księgowych oraz opisu do konta 201-04 – „Zobowiązania inne, w tym z tytułu udzielonych dotacji”.

Wniosek nr 1

Doprowadzić do zgodności sposób prowadzenia ewidencji księgowej w zakresie dotacji udzielanych z budżetu Miasta Gliwice z obowiązującymi zasadami Zakładowego Planu Kont, mając na uwadze przepisy art. 10 ust. 1 pkt 3 oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.) oraz postanowienia rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 z późn. zm.).

- Zaniechano wykazania kwoty 1.000.000,00 zł w części D sprawozdania Rb-Z wg stanu na koniec IV kwartału roku 2011, dotyczącej uzupełniających danych o zobowiązaniach jednostek samorządu terytorialnego wynikających z zawartych umów na okres dłuższy niż 6 miesięcy, o terminie płatności przypadającym w latach następnych. Powyższe dotyczyło jednostkowych, a następnie zbiorczych, kwartalnych sprawozdań o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji wraz z korektami z dnia 15 i 19 marca 2012 r.*

Kwota ta ujęta została w księgach rachunkowych na koncie 201-01- „Rozrachunki z dostawcami” w 2011 r. jako zobowiązania niewymagalne, dotyczyła zobowiązania Miasta Gliwice wynikającego z zawartej umowy na okres dłuższy niż 6 miesięcy, o terminie płatności przypadającym w roku następnym. Zobowiązanie to wynikało z faktury VAT nr FA/000001/12/2011/ŚTR z 14 grudnia 2011 r. na kwotę 12.000.000,00 zł z tytułu sprzedaży nieruchomości gruntowych oraz budynków, zgodnie z zawartym w tym samym dniu aktem notarialnym Repertorium A nr 5832/2011. Pierwsza rata w kwocie 11.000.000,00 zł uiszczona została 19 grudnia 2011 r., druga w kwocie 1.000.000,00 zł ma zostać uregulowana w terminie 14 dni od dnia protokolarnego wydania wszystkich opisanych nieruchomości, tj.: do dnia 14 lipca 2012 r.

Powyższe naruszyło postanowienia § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247), zgodnie z którym podstawą sporządzenia sprawozdań są: ewidencja księgowa jednostki, sprawozdania lub inne wiarygodne dokumenty poświadczające istnienie danego zobowiązania lub należności. Ponadto zgodnie z postanowieniami § 10 ust. 9 szczegółowe informacje dotyczące sporządzania ww. sprawozdania określa instrukcja sporządzania sprawozdań stanowiąca załącznik nr 9 do rozporządzenia.

Zgodnie z § 10 ust. 1 i ust. 2 załącznika nr 9 do ww. rozporządzenia, w części D sprawozdania Rb-Z dotyczącej uzupełniających danych o zobowiązaniach jednostek samorządu terytorialnego wynikających z zawartych umów, na okres dłuższy niż 6 miesięcy, o terminie płatności przypadającym w latach następnych, do wyliczenia wartości nominalnej zobowiązania, przyjmuje się wartość zobowiązań pomniejszoną o kwoty spłacone do końca danego okresu sprawozdawczego.

Sporządzanie sprawozdań rzetelnie i terminowo należało do zakresu obowiązków Kierownika Referatu Księgowości Budżetu Miasta, Funduszy Unijnych, Zagranicznych i Wydatków Budżetowych Urzędu w Wydziale Księgowości. Nadzór w tym zakresie należał do Naczelnika Wydziału Księgowości/ Głównego Księgowego Urzędu.

Sprawozdania Rb-Z wg stanu na koniec IV kwartału 2011 r. wraz z korektami podpisali: Zastępca Głównego Księgowego, Naczelnik Wydziału Księgowości/Główny Księgowy Urzędu, p. Andrzej Karasiński – Sekretarz Miasta Gliwice oraz p. Ryszard Reszke – Skarbnik Miasta Gliwice.

W trakcie kontroli (w dniu 23 marca 2012 r.) sporządzono korekty ww. sprawozdania (jednostkowego i zbiorczego) Rb-Z wg stanu na koniec IV kwartału roku 2011. Korekty podpisali: Naczelnik Wydziału Księgowości/Główny Księgowy Urzędu oraz p. Krystian Tomala – Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice.

- Zaniechano w roku 2011 wyksięgowania z pozabilansowej ewidencji księgowej, prowadzonej do zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń, kwoty 288.000,00 zł, w związku ze splatą w dniu 2 listopada 2011 r. pierwszej raty kapitału i odsetek przez Gliwicką Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości z tytułu zaciągnięcia w Banku Spółdzielczym w Gliwicach kredytu obrotowego na działalność statutową Szkoły. Zobowiązania te poręczyło Miasto Gliwice.

Powyższe miało wpływ na wykazanie danych w zakresie poręczeń w jednostkowym, a następnie zbiorczym sprawozdaniu kwartalnym Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń wg stanu na koniec IV kwartału 2011 roku.

Zgodnie z przepisami § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie

operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247) kwartalne sprawozdanie Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji należy sporządzać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Zgodnie z § 4 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 Rozdziału 1 - Sprawozdanie Rb-Z kwartalne o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, Załącznika nr 9 – Instrukcja sporządzania sprawozdań do ww. rozporządzenia Ministra Finansów: w części B zestawienia Poręczenia i gwarancje - należy wykazać m.in. potencjalne zobowiązania ciążące na jednostce z tytułu udzielonych poręczeń, jak również zobowiązania wymagalne, które jednostka udzielająca poręczenia musi spłacić za dłużnika (tj. beneficjenta umowy poręczenia) w przypadku uruchomienia poręczenia, czyli realizacji umowy poręczenia. W zestawieniu wykazuje się: w wierszu F1. wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec okresu sprawozdawczego - wartość nominalną niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń rozumianą jako kwotę, którą poręczyciel byłby zobowiązany zapłacić, gdyby dłużnik, za którego udzielono poręczenia, nie dokonał spłaty zobowiązania samodzielnie. W przypadku kredytów i pożyczek objętych poręczeniami uwzględnia się zarówno kwotę świadczenia głównego (kapitału), jak i świadczeń ubocznych (odsetek oraz innych opłat), o ile zostały objęte poręczeniem.

Udzielone poręczenie zaewidencjonowane zostało na koncie pozabilansowym 240-8/1, na którym od czerwca 2008 r. widniała kwota 4.320.000,00 zł.

W toku kontroli dokonano korekty pozabilansowej ewidencji księgowej, prowadzonej do zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń, wskutek czego stan udzielonego Gliwickiej Wyższej Szkole Przedsiębiorczości poręczenia wyniósł 4.032.000,00 zł.

Dokonano również korekty kwartalnego sprawozdania Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń wg stanu na IV kwartał 2011 r.

Prowadzenie ewidencji księgowej poręczeń udzielanych przez Miasto, dostarczanie pozabilansowych danych niezbędnych do sporządzania sprawozdania, jak i też sporządzanie sprawozdań kwartalnych Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń, należało do zakresu czynności Specjalisty ds. sprawozdawczości budżetowej w Wydziale Budżetu i Analiz. Nadzór nad pracownikiem sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Sprawozdanie jednostkowe kwartalne Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń wg stanu na koniec IV kwartału 2011 roku podpisali: Zastępca Głównego Księgowego oraz p. Andrzej Karasiński - Sekretarz Miasta, działający z upoważnienia Prezydenta Miasta. Sprawozdanie zbiorcze kwartalne Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji jednostki samorządu terytorialnego wg stanu na koniec IV kwartału 2011 roku podpisał p. Ryszard Reszke – Skarbnik Miasta Gliwice oraz p. Andrzej Karasiński – Sekretarz Miasta z upoważnienia Prezydenta Miasta Gliwice.

Umowę poręczenia z dnia 18 czerwca 2008 r. zawarł p. Zygmunt Frankiewicz – Prezydent Miasta Gliwice.

Wniosek nr 2

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Gliwicach w zakresie prawidłowego prowadzenia pozabilansowej ewidencji księgowej do udzielonych przez Miasto Gliwice poręczeń oraz w zakresie prawidłowego sporządzania sprawozdań Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, stosownie do postanowień umów poręczeń oraz przepisów

rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247), a także mając na uwadze przepisy art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

W zakresie wymiaru podatku od nieruchomości:

- *Zaniechano dokonania prawidłowych czynności sprawdzających deklaracje podatkowe nabywców działki oznaczonej nr 736/2 o pow. 16.699 m², czym naruszono przepis art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisem, organ podatkowy dokonując czynności sprawdzających winien m.in.: ustalić stan faktyczny w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Skutkiem powyższego był brak ustalenia przez organ podatkowy dnia zajęcia ww. nieruchomości na działalność gospodarczą.*

Podatnik (oznaczony nr 4435) - osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, nabył ww. nieruchomość w drodze zamiany od Miasta Gliwice dnia 3 lipca 2007 r., z przeznaczeniem na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej. Następnie podatnik wykazał w informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych na rok 2007 ww. nieruchomość gruntową zaklasyfikowaną w ewidencji gruntów jako nieużytki, tj. zwolnione na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którym zwalnia się z podatku od nieruchomości grunty stanowiące nieużytki, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Podatnik zbył ww. nieruchomość 19 grudnia 2007 r., a nabywca - spółka kapitałowa w deklaracji w sprawie podatku od nieruchomości na rok 2008 zeznał, że ww. grunty są zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej – wg pisma podatnika nastąpiło rozpoczęcie budowy obiektu budowlanego.

Przesłanki, że ww. nieruchomość zajęta została na prowadzenie działalności gospodarczej przed dniem 1 stycznia 2008 r. wynikać mogą m.in. z następujących decyzji:

- z 16 stycznia 2007 r. - decyzja ustalająca warunki zabudowy dla pawilonu handlowego z dojazdem i parkingiem oraz infrastrukturą, m.in. na działce 736/2,
- z 26 września 2007 r. - decyzja o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę pawilonu handlowego z dojazdem, parkingiem i infrastrukturą, m.in. na działce: 736/2 - przeniesiona na rzecz nabywcy z dniem 18 grudnia 2007 r.,
- z 16 października 2007 r. - decyzja zezwalająca właścicielowi na wycinkę 161 sztuk drzew – jak wynika z oświadczenia właściciela, dokonał on tejże wycinki drzew i uiścił opłatę w roku 2007,
- z aktu notarialnego z 19 grudnia 2007 r. (umowa sprzedaży) wynika również, że dnia 2 listopada 2007 r. pomiędzy zbywcą i nabywcą weszła w życie umowa dzierżawy opisywanej nieruchomości.

Zagadnienia związane z dokonywaniem wymiaru podatków należały do obowiązków pracowników Wydziału Podatków i Opłat, nad którymi nadzór sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 3

Przeanalizować prawidłowość opodatkowania działki oznaczonej nr 736/2 w Gliwicach, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wszcząć w trybie art. 165 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U.

z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) postępowanie podatkowe celem ustalenia prawidłowego wymiaru podatku.

- *W latach 2010 - 2011 nieprawidłowo dokonano czynności sprawdzające deklaracje podatnika o nr karty kontowej 71246 na podatek od nieruchomości, mające na celu stwierdzenie ich formalnej poprawności oraz ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Naruszono tym przepisy art. 272 pkt 3, art. 274a w związku z art. 21 § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.) w związku z art. 1a ust.1 pkt 3, art. 2 ust.1, art. 6 ust.1, art. 6 ust.9 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz.613 z późn. zm.). W dniu 12 października 2010 r. podatnik złożył do Urzędu korektę obowiązującej od stycznia 2010 r. deklaracji na 2010 rok m.in. z uwagi na przekazanie nieruchomości (działek nr: 70 i 395) do Gminy. Na podstawie ww. korekty dokonano odpisu części zobowiązania. Podatnik jednak nadal władał ww. nieruchomością, stanowiącą własność Miasta Gliwice, położoną w Gliwicach przy ul. Chorzowskiej, oznaczoną jako działka nr 70, w której prowadzona była działalność produkcyjna gastronomiczna oraz działka nr 395, obręb Żorek, gdzie prowadził działalność gospodarczą, gastronomiczną, zgodnie z zawartą umową dzierżawy nr 1606/GN-JPO/72243/2011 z 21 kwietnia 2011 r. na okres od 1 października 2010 r. do 31 grudnia 2011 r.*

Skutkiem powyższego zaniżono wysokość podatku od nieruchomości za lata 2010 – 2011 w łącznej kwocie 22.822,94 zł, (z tego za 2010 rok za okres od 1 listopada do grudnia 2010 r. w kwocie 3.260,42 zł, za rok 2011 w kwocie 19.562,52 zł).

W toku czynności kontrolnych pismem nr PO.3120.14.69.2012 z dnia 13 marca 2012 r. wezwano podatnika do przedłożenia korekty deklaracji na podatek od nieruchomości wraz z załącznikiem (tj.: dane o nieruchomościach i obiektach budowlanych za rok 2010 r. oraz za 2011 rok).

W dniu 20 marca 2012 r. (wpływ do Urzędu Miejskiego) podatnik złożył korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za rok 2010 r. oraz za rok 2011.

Zadania w powyższym zakresie wykonywał Główny Specjalista oraz Inspektor Wydziału Podatków i Opłat. Nadzór nad pracownikami sprawował Naczelnik ww. Wydziału.

- *W wyniku kontroli prawidłowości opodatkowania podatkiem od nieruchomości stwierdzono: brak ustalenia w okresie od 1 listopada 2011 r. do 8 marca 2012 r. podatnikowi o numerze karty kontowej 214570 (osobie fizycznej) wysokości zobowiązania podatkowego. Podatnik na podstawie umowy dzierżawy Nr 2414/GN-ID/72243/2011 z dnia 1 października 2011 roku dzierżawił nieruchomości stanowiące własność Miasta Gliwice, położone przy ul. Szobiszowickiej, obejmujące działkę nr 930 oraz część działki nr 931- zabudowaną budynkiem, z przeznaczeniem na prowadzenie firmy budowlanej wraz z terenem na miejsca postojowe na okres od 1 października 2011 r. do 30 września 2014 r.*

Podatnik ten nie złożył informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych, stosownie do przepisu art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.). Stosownie do art. 6 ust. 1 ww. ustawy, obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku.

Natomiast zgodnie z przepisem art. 21 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.), zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem doręczenia decyzji organu podatkowego ustalającej wysokość tego zobowiązania. Zgodnie z art. 6 ust. 7 ww. ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, podatek od nieruchomości na rok podatkowy od osób fizycznych, ustala w drodze decyzji organ podatkowy właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania. Organ podatkowy dopiero w trakcie kontroli wezwał podatnika do złożenia informacji w sprawie podatku od nieruchomości oraz wydał dwie decyzje: Nr PO.3120.50499.2012.2011 oraz Nr PO.3120.45022.2012.2012 w dniu 9 marca 2012 r. ustalając wysokość podatku od nieruchomości za lata 2011 – 2012 w łącznej kwocie 2.961,00 zł (z tego za rok 2011, za okres od 1 listopada do grudnia, w kwocie 396 zł, za rok 2012 w kwocie 2.565,00 zł). Podatnik w tym samym dniu, również w trakcie kontroli, złożył informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych.

Zadania w powyższym zakresie wykonywał Inspektor Wydziału Podatków i Opłat. Nadzór nad pracownikiem sprawował Naczelnik ww. Wydziału.

Wniosek nr 4

Prawidłowo ustalić wysokość zobowiązania podatkowego podatnika o numerze karty kontowej 71246 na lata 2010 - 2011, mając na uwadze przepisy art. 165 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.), w związku z art. 1a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.).

Wniosek nr 5

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Podatków i Opłat w zakresie prawidłowego dokonywania wymiaru podatku od nieruchomości oraz przeprowadzania postępowań podatkowych, stosownie do przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.), mając na uwadze przepisy art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

W zakresie dochodów z tytułu mienia komunalnego:

- W latach 2010 – 2011 zaniechano naliczenia, przypisania, a następnie wyegzekwowania odsetek od nieterminowo uregulowanych należności z tytułu dochodów z dzierżawy na karcie kontowej dzierżawcy nr 36698. Powyższe było niegodne z postanowieniami umowy dzierżawy Nr 1564/GN-AC/72243/2009 z dnia 31 grudnia 2009 r. Zgodnie z umową czynsz dzierżawny płatny jest rocznie z dołu w okresie trwania dzierżawy do dnia 1-go października każdego roku, pod rygorem zapłaty ustawowych odsetek za zwłokę. Zaległe należności główne za ww. okres uregulowano w dniu 14 grudnia 2010 r. oraz w dniu 2 listopada 2011 r. bez odsetek. Zwłoka w regulowaniu należności wynosiła od 32 do 74 dni. W trakcie kontroli wystawiono notę odsetkową Nr JDUM/NO/GN/205/2012/GN64 z tytułu zwłoki w zapłacie należności w kwocie 14,55 zł i dokonano przypisu tych odsetek na karcie kontowej ww. dzierżawcy.
Powyższe naruszyło przepisy art. 42 ust. 5 oraz art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz art. 4 ust. 1

pkt 9 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.).

Zadania w powyższym zakresie należały do pracowników Referatu Windykacji i Środków Trwałych w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 6

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Windykacji i Środków Trwałych w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami w zakresie naliczania i egzekwowania odsetek za nieterminowe regulowanie należności wynikających z zawartych umów dzierżawy, mając na uwadze przepisy art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

- Zaniechano ustalenia indywidualnej stawki czynszu dzierżawnego w drodze odrębnego Zarządzenia, czym naruszono postanowienia § 3 pkt 2a Zarządzenia Prezydenta Miasta Gliwice Nr PM-6037/10 z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie: ustalenia wysokości stawek czynszu dzierżawnego za wydzierżawiane grunty oraz powierzchnię użytkową budynków stanowiących własność Miasta Gliwice oraz zasad ustalenia odpłatności w przypadku obciążania nieruchomości ograniczonymi prawami rzeczowymi. Zgodnie z postanowieniami ww. Zarządzenia „w szczególnie uzasadnionych przypadkach Prezydent Miasta może ustalić indywidualną stawkę czynszu dzierżawnego w drodze odrębnego zarządzenia”. Zastosowanie niższej stawki czynszu wymagało podjęcia indywidualnego Zarządzenia Prezydenta Miasta Gliwice.*

Powyższe dotyczyło umowy dzierżawy Nr 1606/GN-JPO/72243/2011 z dnia 21 kwietnia 2011 r. Zgodnie z postanowieniami ww. Zarządzenia stawka czynszu powinna zostać ustalona w kwocie 6 zł/m², a zastosowano stawkę czynszu w wysokości 1 zł/m².

- Zaniechano ustalenia w umowie dzierżawy Nr 1606/GN-JPO/72243/2011 z dnia 21 kwietnia 2011 r. stawki czynszu dla całego przedmiotu umowy w okresie od 1 października 2010 r. do 31 grudnia 2011 r. Stawka czynszu dzierżawnego została ustalona tylko dla części budynku, tj.: dla 155 m². Natomiast przedmiot umowy dzierżawy obejmował znacznie większą część niżej wymienionych działek : nr 70 o powierzchni całkowitej 0,6357 ha, zabudowanej budynkiem o charakterze usługowo – gospodarczym o pow. zabudowy 1.621,00 m², w tym część gospodarcza o pow. zabudowy 155,00 m², w której prowadzona jest działalność produkcyjna gastronomiczna oraz nr 395 o powierzchni całkowitej 1,1235 ha. Od dnia 1 stycznia 2012 r. podmiot jest w bezumownym użyczeniu ww. gruntu, co wynika z przedłożonej faktury VAT Nr GN/176/2012/GN/65 z dnia 5 stycznia 2012 r. na kwotę 189,10 zł, która została uiszczona przez ww. podmiot w dniu 19 stycznia 2012 r., jak również z wystawionych faktur VAT z 7 lutego oraz z 7 marca 2012 r. Nadmienić należy, iż organ podatkowy w toku kontroli, pismem nr PO.3120.14.69.2012 z 13 marca 2012 r. wezwał podatnika do przedłożenia korekty deklaracji na podatek od nieruchomości wraz załącznikiem (tj.: dane o nieruchomościach i obiektach budowlanych) za okres od dnia 1 października 2010 r. do grudnia 2010 r. oraz za 2011 rok. W dniu 20 marca 2012 r. (wpływ do Urzędu Miejskiego) podatnik złożył korektę deklaracji na podatek od nieruchomości za okres od dnia 1 listopada 2010 r. do grudnia 2010 r. oraz za 2011 rok, w których wykazał działki nr 70 o powierzchni 6.357 m² oraz nr 395 o powierzchni 11.235 m² wraz z powierzchnią użytkową budynku 1.408 m².*

Powyższe naruszyło przepisy art. 42 ust. 5 oraz art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz art. 4 ust. 1

pkt 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.).

Umowę podpisał Zastępca Naczelnika Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, a obecnie Naczelnik ww. Wydziału.

Wniosek nr 7

Przeanalizować postanowienia umowy dzierżawy Nr 1606/GN-JPO/72243/2011 z dnia 21 kwietnia 2011 r. w zakresie przedmiotu umowy i przyjętej stawki czynszu, stosownie do postanowień Zarządzenia Prezydenta Miasta Gliwice Nr PM-6037/10 z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie: ustalenia wysokości stawek czynszu dzierżawnego za wydzierżawiane grunty oraz powierzchnię użytkową budynków stanowiących własność Miasta Gliwice oraz zasad ustalenia odpłatności w przypadku obciążania nieruchomości ograniczonymi prawami rzeczowymi wraz ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Prezydenta Miasta Gliwice Nr PM-256/11 z dnia 1 lutego 2011 r.

Wniosek nr 8

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację postanowień zawartych umów, mając na uwadze przepisy art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

W zakresie zamówień publicznych:

– *W 2011 r. przeprowadzono postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki na wykonanie usługi pn.: „Promocja miasta Gliwice podczas rozgrywek I ligi piłki nożnej”, w którym stwierdzono, że:*

- *wartość szacunkową zamówienia ustalono bez dochowania należytej staranności, czym naruszono art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759). Do kontroli przedłożono wniosek o rozpoczęcie procedury udzielenia zamówienia publicznego z 1 marca 2011 r., gdzie jako podstawę ustalenia wartości zamówienia wskazano uwzględnienie cen rynkowych dla danego typu zamówienia oraz protokół postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki gdzie wskazano, iż wartość zamówienia ustalona została na podstawie planowanych kosztów. W dokumentacji przedłożonej do kontroli brak dokumentu potwierdzającego dokonanie rozeznania cen rynkowych bądź kalkulacji kosztów.*

- *udzielenie zamówienia na wykonanie usługi „Promocja miasta Gliwice podczas rozgrywek I ligi piłki nożnej” w trybie z wolnej ręki na łączną kwotę 910.200,00 zł brutto, pomimo braku zaistnienia przesłanki do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia, wymaganej przepisem art. 67 ust. 1 pkt 1 lit b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanym przepisem, Zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych, wynikających z odrębnych przepisów.*

W ogłoszeniu o zamiarze zawarcia umowy, jak i protokole postępowania podano następujące uzasadnienie wyboru trybu z wolnej ręki: „W rozgrywkach I ligi piłki nożnej mężczyźni bierze udział silnie utożsamiana w całej Polsce z miastem Gliwice drużyna Gliwicki Klub Sportowy Piast S.A., posiadająca już ugruntowaną markę

i stałych kibiców. Zespół ten zajmuje obecnie III miejsce w tabeli I ligi i rozgrywa mecze na terenie całego kraju. GKS Piast S.A. posiada wyłączne prawo do marki Gliwicki Klub Sportowy Piast S.A. oraz prawo do wykorzystywania logo Gliwicki Klub Sportowy Piast związane z udziałem w rozgrywkach ligowych. W związku z powyższym ze względu na ochronę praw wyłącznych usługi te mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę.”

Zgodnie z treścią § 3 ust. 1 pkt 9 umowy Nr KP-11/4120/10/487 o świadczenie usług promocyjnych z 7 marca 2011 r., Wykonawca zobowiązał się do świadczenia usług promocji na rzecz Zamawiającego poprzez m.in. wyrażenie zgody na wykorzystanie przez Zamawiającego logo i nazwy Wykonawcy do celów reklamowych i marketingowych Zamawiającego. Miasto Gliwice nie skorzystało z tego prawa w trakcie trwania powyższej umowy.

Nadmienić należy, że usługi promocji stanowią usługi o charakterze powszechnym, a tym samym na rynku jest wiele podmiotów, które mogą je wykonywać. Istnieje więc konkurencja w tym zakresie. Wobec powyższego wykonawca usługi nie był jedynym mogącym wykonać ww. zamówienie.

- *Wykonawcy zamówienia udzielono zaliczki na poczet wykonania usługi, czym naruszono przepis art. 151a ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych oraz § 6 ust. 1 umowy Nr KP-11/4120/10/487 o świadczenie usług promocyjnych z 7 marca 2011 r., zgodnie z którym wynagrodzenie na kwotę 910.200,00 zł brutto przysługiwało za realizację zadań określonych umową. Tymczasem w marcu 2011 r. Miasto Gliwice zapłaciło całą umowną kwotę 910.200,00 zł na podstawie faktur VAT:
 - nr 23/2011 z dnia 8 marca 2011 r. na kwotę 819.180,00 zł, zapłacona przelewem z dnia 9 marca 2011 r.
 - nr 26/2011 z dnia 15 marca 2011 r. na kwotę 91.020,00 zł (oznaczona przez Wykonawcę jako druga transza), zapłacona przelewem z dnia 29 marca 2011 r.Ustalono, iż w okresie od dnia zawarcia umowy tj. 7 marca 2011 r. do dnia 15 marca 2011 r., kiedy to wystawiono drugą i zarazem ostatnią fakturę VAT z tytułu świadczonej usługi promocji Miasta, Wykonawca wykonał trzy spośród jedenastu czynności określonych umową, których czas realizacji przypadał na okres od 7 marca 2011 r. do 30 czerwca 2011 r., tj.:
 - na strojach sportowych zawodników umieszczone zostało logo Miasta Gliwice, co zweryfikowano dnia 11 marca 2011 r. podczas oglądania transmisji telewizyjnej,
 - na stronie internetowej Wykonawcy umieszczono logo Miasta Gliwice,
 - Klub przekazał Zamawiającemu prawo do używania wzoru graficznego logo.*
- *nie dokonano prawidłowej kontroli merytorycznej faktur nr 23/2011 oraz nr 26/2011, czym naruszono postanowienia Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych, stanowiącej Załącznik nr 1 do Zarządzenia organizacyjnego nr 88/07 Prezydenta Miasta Gliwice z dnia 30 października 2007 r. Zgodnie z ww. Instrukcją, kontrola dowodu księgowego pod względem merytorycznym polegała na ustaleniu prawidłowości zawartych w nim danych, celowości i zgodności z przepisami operacji wyrażonych w dowodzie i oznaczała w szczególności: stwierdzenie zgodności danych zawartych w dowodzie księgowym dotyczących danej operacji gospodarczej ze stanem faktycznym, zgodnie z dokumentem stanowiącym podstawę zaciągnięcia zobowiązań, tj. umową oraz stwierdzenie prawidłowości i celowości wydatków potwierdzonych tym dowodem.*

Zarówno z treści faktur, jak i z opisu, jakim pracownicy Wydziału Kultury i Promocji Miasta opatrzyli faktury, nie wynikało, jakie czynności objęte umową zostały wykonane.

Miasto Gliwice nie przeprowadziło również żadnej kontroli prawidłowości wykonywania czynności określonych umową mimo, iż takie prawo wynikało z postanowień § 5 ust. 1 umowy.

Nadmienić należy, iż jedynym materiałem potwierdzającym wykonanie czynności określonych umową pozostawała płyta DVD (przedłożona przez wykonawcę w ilości 3 sztuk o tożsamej zawartości) oraz pismo Gliwickiego Klubu Sportowego „Piast” S.A. z dnia 20 lipca 2011 r. Płatność obu faktur nastąpiła w marcu 2011 r.

Ponadto ustalono, iż fakt wykonania logo Miasta na strojach sportowych zawodników zweryfikowano dnia 11 marca 2011 r. podczas oglądania transmisji telewizyjnej. Powyższe nie wynikało z żadnego dokumentu przedłożonego do kontroli, a z wyjaśnień pracowników udzielonych w toku kontroli.

- *dokonano potwierdzenia wykonania usługi promocji Miasta, na piśmie Wykonawcy z dnia 20 lipca 2011 r. (przekazującego materiały potwierdzające wykonanie czynności określonych umową) jako zgodne z umową Nr KP-11/4120/10/487 o świadczenie usług promocyjnych z 7 marca 2011 r. pomimo faktu, iż Wykonawca nie wykonał całości zamówienia, bowiem:*

- załączone płyty DVD (o identycznej zawartości) nie potwierdzały wykonania wszystkich materiałów reklamowych i informacyjnych tj.: gazetek, akredytacji prasowych oraz druków parkingowych;

- materiały reklamowe i informacyjne zawarte na płytach DVD zostały wydrukowane, a więc wytworzone przed podpisaniem umowy, a zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 3 ww. umowy, Wykonawca zobowiązał się do świadczenia usług promocji na rzecz Zamawiającego poprzez umieszczenie logo Zamawiającego oraz tekstu „www.gliwice.eu” na wszystkich materiałach reklamowych i informacyjnych Wykonawcy wytworzonych w czasie trwania umowy, takich jak: plakaty, afisze zapowiadające mecz, foldery reklamowe, gazetki, akredytacje prasowe, bilety wstępu oraz druki parkingowe.

Nadmienić należy, iż na podstawie § 7 umowy, zamawiający mógł naliczyć i dochodzić kar umownych:

- w przypadku stwierdzenia wad w materiałach reklamowych i informacyjnych lub ich niewłaściwego wykonania, Zamawiającemu przysługuje prawo do naliczenia kary umownej w wysokości 20% wynagrodzenia brutto, za każde ze stwierdzonych naruszeń, o których mowa (§ 7 ust. 4 pkt a umowy);

- w przypadku stwierdzenia przez upoważnionych pracowników Zamawiającego wykonujących czynności kontrolne (kontrola prawidłowości wykonywania czynności określonych umową) innych poważnych, niemożliwych do usunięcia nieprawidłowości w wykonaniu postanowień niniejszej umowy Zamawiającemu przysługiwało prawo do naliczenia kary umownej w wysokości 10% wynagrodzenia brutto, za każde ze stwierdzonych naruszeń, o których mowa (§ 7 ust. 5 umowy). Jak ustalono w toku kontroli, Zamawiający nie przeprowadził żadnej kontroli prawidłowości realizacji postanowień umowy, wobec powyższego nie mógłby skutecznie z tego prawa skorzystać.

Zgodnie z § 7 ust. 7 umowy Zamawiający był upoważniony do potrącenia kar z należności Wykonawcy wobec Zamawiającego. Dokumentacja potwierdzająca realizację umowy przedłożona została 21 lipca 2011 r., natomiast płatność faktur VAT

nastąpiła 9 i 29 marca 2011 r., wobec czego Zamawiający nie mógł skorzystać z powyższego upoważnienia.

- *we wniosku o rozpoczęcie procedury udzielenia zamówienia publicznego z dnia 1 marca 2011 r. zawnioskowano o powołanie Komisji Przetargowej w składzie trzyosobowym ze wskazaniem na: Przewodniczącego Komisji, Zastępcę Przewodniczącego oraz Sekretarza. Powyższe naruszyło pkt 2 ppkt 6 i 7 Regulaminu Pracy Komisji Przetargowej, obowiązującego w Urzędzie Miejskim w Gliwicach, stanowiącego Załącznik nr 8 do Zarządzenia organizacyjnego nr 6/11 Prezydenta Miasta Gliwice z dnia 3 lutego 2011 r. w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Miejskim w Gliwicach w związku z art. 21 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.). Zgodnie z powyższą regulacją, zastępcę przewodniczącego można powołać w przypadku, gdy komisja składa się z co najmniej czterech osób.*

Ustalenia wartości zamówienia dokonali: Naczelnik Wydziału Kultury i Promocji Miasta, Kierownik Referatu Sportu w Wydziale Kultury i Promocji Miasta oraz Podinspektor Wydziału Kultury i Promocji Miasta (obecny Inspektor tegoż Wydziału).

O powołanie Komisji Przetargowej wnioskował Naczelnik Wydziału Kultury i Promocji Miasta.

Uzasadnienia faktycznego lub prawnego wyboru trybu udzielenia zamówienia dokonała Komisja Przetargowa. Osobą zatwierdzającą wybór trybu udzielenia zamówienia, zatwierdzenia wniosku o rozpoczęcie procedury zamówienia publicznego z dnia 1 marca 2011 r. była p. Renata Caban – ówczesna Zastępcza Prezydenta Miasta Gliwice, która w imieniu Miasta Gliwice zawarła umowę Nr KP-11/4120/10/487 o świadczenie usług promocyjnych z dnia 7 marca 2011 r.

Wstępnej kontroli faktury nr 23/2011 oraz nr 26/2011 dokonali: Kierownik Referatu Sportu oraz Podinspektor Referatu Sportu w Wydziale Kultury i Promocji Miasta (obecny Inspektor Wydziału). Zatwierdzenia obu faktur pod względem merytorycznym oraz zatwierdzenia do wypłaty dokonał Naczelnik Wydziału Kultury i Promocji Miasta.

Pisemnego potwierdzenia wykonania usługi promocji Miasta na piśmie Wykonawcy z dnia 20 lipca 2011 r. dokonały ww. osoby.

Wniosek nr 9

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Kultury i Promocji Miasta w zakresie przygotowywania i przeprowadzania postępowania o udzielenie zamówień publicznych, jak i realizacji postanowień umownych, stosownie do przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 z późn. zm.), mając na uwadze przepisy art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

Wniosek nr 10

Przeanalizować prawidłowość realizacji umowy Nr KP-11/4120/10/487 o świadczenie usług promocyjnych z dnia 7 marca 2011 r., a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowego jej wykonania rozważyć możliwość podjęcia działań, mających na celu wyegzekwowanie kar umownych, mając na uwadze postanowienia ww. umowy w związku z przepisami art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.) oraz art. 254 pkt 1 ustawy z dnia

27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

- *Udzielono w 2011 r. w toku realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa i rozbudowa stadionu przy ul. Okrzei w Gliwicach” - zamówień dodatkowych w trybie z wolnej ręki na łączną kwotę 1.054.044,31 zł brutto, pomimo braku zaistnienia przesłanki do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia, wymaganej w przepisie art. 67 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.). Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 5 lit. a i b ustawy - Prawo zamówień publicznych zamówieniami dodatkowymi mogą być wyłącznie zamówienia, których wykonanie stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej do przewidzenia, jeżeli:*
 - *przyczyn technicznych lub gospodarczych oddzielenie zamówienia dodatkowego od zamówienia podstawowego wymagałoby poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów lub*
 - *wykonanie zamówienia podstawowego jest uzależnione od wykonania zamówienia dodatkowego.*

Tym samym, nie każde rozszerzenie zakresu zamówienia podstawowego będzie skutkowało tym, iż wystąpi zamówienie dodatkowe. Ma to miejsce w przypadku, gdy zamawiający przy dochowaniu należytej staranności, na etapie przygotowania postępowania o udzielenie zamówienia, nie mógł przewidzieć konieczności wykonania pewnych robót. Należy podkreślić, iż nie chodzi zatem tutaj o roboty budowlane nieprzewidziane na etapie zamówienia podstawowego, ale roboty niemożliwe do przewidzenia - pomimo zachowania należytej staranności.

W opisywanym przypadku Zamawiający udzielił w trybie z wolnej ręki na rzecz dotychczasowego wykonawcy – zamówień dodatkowych na podstawie następujących umów: Nr IR/11/3425/3/1336 z dnia 8 czerwca 2011 r., Nr IR/11/3425/4/2039 z dnia 30 sierpnia 2011 r. i Nr IR/11/3425/7/2800 z dnia 27 października 2011 r.

W wyniku kontroli ustalono, iż zlecenie w trybie z wolnej ręki na podstawie ww. umów części zakresu robót budowlanych nie jest uzasadnione spełnieniem wszystkich obligatoryjnych przesłanek ustawowych, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy Pzp, które pozwalają na zastosowanie tego niekonkurencyjnego trybu. Zamawiający nie wykazał spełnienia przesłanki dotyczącej okoliczności, że wykonanie zamówienia dodatkowego stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej do przewidzenia.

Powyższe dotyczyło m.in. następujących pozycji zamówień dodatkowych: montażu dodatkowej podkonstrukcji pod oświetlenie płyty murawy stadionu, wykonania dodatkowych, stalowych nadbudów trybun, uszczelnienia połączeń między elementami prefabrykowanymi, wykonania dodatkowej stalowej konstrukcji ramowej nad budynkami pomocniczymi do mocowania blach trapezowych obudów stadionu, robót okładzinowych (płytkarskich) w budynkach pomocniczych i budynku klubowym, robót dodatkowych instalacji wentylacji mechanicznej w kompleksie pomieszczeń kuchennych, zasilanie elektryczne przepompowni wód deszczowych, kontenera szatniowego, oświetlenia szybu windy oraz wejścia do windy, dodatkowej oprawy oświetlenia elewacji, zasilania wentylatora i kurtyny powietrznej, zasilanie oraz sterowanie dodatkowych klap pożarowych w ciągach wentylacyjnych, zasilania pompy nawadniania murawy, zasilania kurtyn powietrznych, wykonania pod trybunami stadionu dwóch pomieszczeń garażowych oraz wykonania dwóch pomostów technicznych do wentylatorowni na budynku klubowym. Zamawiający powinien był na etapie przygotowania dokumentacji projektowej przewidzieć konieczność wykonania wyżej wymienionych prac.

Należy podkreślić, iż niemożność przewidzenia konieczności udzielenia zamówienia dodatkowego musi mieć charakter obiektywny.

Ww. zamówienia dodatkowe zostały udzielone w trybie z wolnej ręki przez Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów.

Wniosek nr 11

Wzmocnić nadzór nad Naczelnikiem Wydziału Inwestycji i Remontów, który udzielił zamówień dodatkowych w trybie z wolnej ręki, w zakresie weryfikacji przesłanek udzielania zamówień w ww. trybie - stosownie do wymogów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759), mając na uwadze przepisy art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki mieniem komunalnym:

- *W roku 2007 oddano w użytkowanie wieczyste grunt oznaczony jako działka nr 417 o pow. 4.331 m² o wartości 654.198 zł wraz z przeniesieniem własności części budynku na rzecz spółdzielni mieszkaniowej pomimo, że z przedłożonej dokumentacji nie wynika w sposób jednoznaczny, że spółdzielnia spełniała jedną z przesłanek określonych w art. 204 ust. 1 i ust. 5 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Przesłanką warunkującą nabycie prawa użytkowania wieczystego w trybie powyższego przepisu było wykazanie, że w dniu 5 grudnia 1990 r. podmiot był użytkownikiem gruntów, stanowiących własność Skarbu Państwa lub gminy. W przedłożonych dokumentach znajdowała się jedynie decyzja z 13 sierpnia 1979 r., Prezydenta Miasta Gliwice, która zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz.U. z 1969 r. Nr 22, poz. 159 z późn. zm.), stanowiła podstawę zawarcia umowy użytkowania wieczystego gruntów. Ponadto, z treści art. 3 tej ustawy wynikało, że formą prawną oddania gruntów spółdzielni budownictwa mieszkaniowego jest użytkowanie wieczyste. Jak stwierdzono, przedmiotowa umowa użytkowania wieczystego nie została zawarta. Stosownie do treści § 6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1998 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczenia osób prawnych nieruchomościami będącymi dotychczas w ich zarządzie lub użytkowaniu (Dz.U. Nr 23, poz. 120 z późn. zm.), właściwy organ stwierdza prawo użytkowania nieruchomości przez spółdzielnię na podstawie co najmniej jednego z dokumentów: decyzji o przekazaniu nieruchomości w użytkowanie, decyzji o naliczeniu lub aktualizacji opłat z tytułu użytkowania nieruchomości. Decyzja z dnia 13 sierpnia 1979 r. nie spełnia ww. wymogów. Ponadto, w wykazie nieruchomości nr 158/2006 nie ujęto informacji wymaganych zgodnie z art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami:*
 - sposobu zagospodarowania nieruchomości (wskazano jedynie przeznaczenie działki),*
 - terminu zagospodarowania nieruchomości (działka była niezabudowana, za wyjątkiem jej części zajętej pod część budynku),*
 - terminów wnoszenia opłat,*
 - zasad aktualizacji opłat.*

Zagadnienia związane z obrotem nieruchomościami należały do obowiązków pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, nad którymi nadzór sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 12

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Gospodarki Nieruchomościami w zakresie przeprowadzania transakcji zbycia nieruchomości, stosownie do przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), mając na uwadze przepisy art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

W zakresie dotacji dla instytucji kultury:

- *W 2011 r. Gliwickiemu Teatrowi Muzycznemu przyznano dotację podmiotową w wysokości 8.516.436,00 zł. Do dnia 31 stycznia 2012 r. Urząd Miejski w Gliwicach nie dysponował pisemną informacją, czy środki pochodzące z dotacji zostały w całości wykorzystane do dnia 31 grudnia 2011 r. Rozliczenie dotacji Gliwicki Teatr Muzyczny złożył w trakcie kontroli, tj. dnia 22 marca 2012 r., w odpowiedzi na drugie pisemne wezwanie Miasta Gliwice.*

Informację o wykorzystaniu całej kwoty dotacji podmiotowej, Miasto uzyskało na podstawie informacji o przebiegu wykonania planu finansowego instytucji kultury za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r., które Gliwicki Teatr Muzyczny przedłożył 28 lutego 2012 r.

Ponadto ustalono, że od listopada 2011 r. w Urzędzie Miejskim w Gliwicach trwały prace nad zasadami rozliczania dotacji podmiotowych przyznawanych instytucjom kultury, zakończone wezwaniem do rozliczenia dotacji podmiotowej w dniu 10 lutego 2012 r. Gliwickiemu Teatrowi Muzycznemu przesłano wówczas wzór rozliczenia wraz z instrukcją, traktowane jako przyjęte zasady rozliczania dotacji podmiotowych w Urzędzie Miejskim w Gliwicach. Zasady te nie zostały przyjęte żadnym wewnętrznym Zarządzeniem Prezydenta Miasta Gliwice (w Urzędzie Miejskim w Gliwicach funkcjonowały zarządzenia Prezydenta Miasta Gliwice oraz zarządzenia organizacyjne Prezydenta Miasta Gliwice).

Zasady rozliczania dotacji podmiotowych były na dzień kontroli na etapie opracowywania.

Stosownie do przepisów art. 126 i art. 251 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), dotacje są to podlegające szczególnym zasadom rozliczania środki z budżetu jednostki samorządu terytorialnego na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań publicznych, które w części niewykorzystanej do końca roku budżetowego podlegają zwrotowi do budżetu tej jednostki w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku. Wykorzystanie dotacji następuje w szczególności przez zapłatę za zrealizowane zadania, na które dotacja była udzielona.

Ponadto, zgodnie z art. 247 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), zarząd jednostki samorządu terytorialnego sprawuje ogólny nadzór nad realizacją, określonych uchwałą budżetową, dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Rozliczaniem dotacji podmiotowych zajmował się Specjalista ds. instytucji kultury Wydziału Kultury i Promocji Miasta, nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału, od dnia 1 lutego 2012 r. osoba na stanowisku p.o. Naczelnika tego Wydziału.

Pisma z 10 lutego 2012r. oraz 20 marca 2012 r. wzywające Gliwicki Teatr Muzyczny do złożenia rozliczenia dotacji podmiotowej za rok 2011 podpisał p. Krystian Tomala – Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice.

Wniosek nr 13

Opracować pisemne procedury w zakresie sposobu udzielania dotacji, kontroli ich realizacji oraz sposobu rozliczania dotacji podmiotowych, stosownie do przepisów art. 247 ust. 2 i art. 126 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.).

W zakresie długu publicznego:

- *W roku 2011 zawarto dwie umowy pożyczki przed uzyskaniem opinii Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach o możliwości spłaty pożyczki przez Miasto Gliwice. Zgodnie z postanowieniami art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.), w przypadku ubiegania się przez jednostkę samorządu terytorialnego o kredyt lub pożyczkę na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 i art. 90, zarząd tej jednostki jest obowiązany uzyskać opinię regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki. Powyższe dotyczyło umów pożyczki:*
 - *Nr 3/2011/21/OA/no/P z 20 stycznia 2011 r., dla której opinia wydana została na mocy Uchwały Nr 4100/IV/37/2011 z dnia 7 lutego 2011 roku IV Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach;*
 - *Nr 304/2011/21/OA/oe/P z 10 listopada 2011 r., dla której opinia wydana została na mocy Uchwały Nr 4100/IV/151/2011 z dnia 15 listopada 2011 roku IV Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach.*

Powyższe umowy zawarli ze strony Miasta Gliwice: p. Piotr Wieczorek – I Zastępca Prezydenta Miasta (umowa pożyczki Nr 3/2011/21/OA/no/P z dnia 20 stycznia 2011 r.), p. Zygmunt Frankiewicz – Prezydent Miasta Gliwice (umowa pożyczki Nr 304/2011/21/OA/oe/P z dnia 10 listopada 2011 r.), przy kontrasygnacie p. Ryszarda Reszke – Skarbnika Miasta Gliwice.

W zakresie przekazania mienia jednostkom organizacyjnym:

- *W latach 2007 – 2011 Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Gliwicach zaniechano przekazania nieruchomości w trwały zarząd, co było wymagane przepisem art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.). Zgodnie z wyżej przytoczonym przepisem, trwały zarząd jest formą prawną władania nieruchomością przez jednostkę organizacyjną. Stosownie do przepisu art. 25 ust. 1 ww. ustawy, gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje p. Zygmunt Frankiewicz - Prezydent Miasta Gliwice.*

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach włada mieniem gminnym na podstawie umowy użyczenia nr GN – 72243/197/2010/ID z dnia 1 lipca 2010 r. zawartej w imieniu Miasta Gliwice przez p. Adama Neumanna – Zastępcę Prezydenta Miasta Gliwice. Ponadto, Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach włada mieniem gminnym na podstawie umów użyczenia zawartych pomiędzy Miastem Gliwice - Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej w Gliwicach, w imieniu którego działa Zarząd Budynków Miejskich I bądź II Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Gliwicach.

Zadania związane z prowadzeniem spraw w zakresie oddawania w trwały zarząd nieruchomości należały do pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Bezpośredni nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik ww. Wydziału.

Wniosek nr 14

Podjąć działania zmierzające do uregulowania formy prawnej władania nieruchomościami przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach, mając na uwadze przepisy art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), art. 43 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) w związku z art. 61 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Ponadto informuję, że inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 29 grudnia 2011 r. do 10 stycznia 2012 r. kontrolę doraźną w zakresie gospodarki finansowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach za okres od 1 stycznia 2007 r. do 10 stycznia 2012 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli podpisanym w dniu 10 lutego 2012 r. którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej. Do Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gliwicach zostało skierowane odrębne wystąpienie pokontrolne.